СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 100. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 1-го травня 1947. No. 100. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, May 1, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВАШИНГТОН ПРИВИТАВ ОВАЦІЙНО МЕКСИКАНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА

Мексиканський президент Мігель Алеман, в товаристві свого 14-літнього синка, дальше міністра закордонних справ і міністра фінансів, прибув літаком американського президента до Вашингтону в 4 години пополудні і тут на летунськім майдані стрінув його президент Труман в почоті кабінету і інших численних високих урядовців. Як майдан, так і місто було удекороване американськими й мексиканськими прапорами. Вулиці, якими гість їхав до Білого Дому, були виповнені видцями в числі пів мільйона. Це було найсердешніше прийняття для заграничного гостя після привіту, відданого англійській королівській парі в 1939 р. Як пристало для голови чужинної держави, військова команда привитала Алемана 21 гарматніми вистрілами.

Вечером відбувся в Білому Домі державний обід на честь гостя. У промові до гостя президент Труман підніс значення добросусідських відносин між державами в Західній Півкулі, а през. Алеман відповів, що державні урядовці виконують лише волю народів, які змагають до взаємної приязні.

Місія Алемана є теж і фінансова. Мексик старається дістати з Злучених Держав дві позички в загальній висоті $383,875,000 через світовий Експорт-Імпорт Банк. На переговори в цій справі приїхав саме мексиканський міністер фінансів Рамон Бетета.

ТЕЛЕФОННИЙ СТРАЙК НАЛАДНУЄТЬСЯ.

За останніми вістями по радіо нюйорські телефонні робітники мають голосувати над прийняттям умови юнії з підприємцями, яку заключено ранком в середу. Умови не оприлюднено, але страйк має покінчитися в четвер. Юнія пенсилвенійських телефонних робітників для вдержування телефонного виряду згодилася прийняти підвишку 3-4 доляри тижнево і покінчити страйк. Кажуть, що ця угода стане взірцем для полагодження страйку в інших околицях.

ПЛАТНЯ ВІД БРАМИ ПОЗА ЗАКОНОМ.

Представники обох палат конгресу, зібрані на конференції для вирівнання неоднакових постанов в законопроєктах про заборону платні „від брами", погодилися, щоб поставити поза закон подавляючу частину домагань робітничих юній, щоб їм виплатити запавші платні за час страчений на приготування до праці „від брами".

Законопроєкт у зміненім виді має прийти знову під голосування в палаті репрезентантів ще біжучого тижня, а щойно опісля піде до сенату. Сенатор Мек Грат з Ровд Айленд відмовився підписати угоду конференції кажучи, що це противиться постанові про „чисті практики" в робітничих відносинах.

ДАЛЬШІ ЗМАГАННЯ ЗА ЗНИЖКУ ЦІН.

На 35 конвенції Торговельної Палати Злучених Держав, відбутій у Вашингтоні у вівторок 29. квітня відчитано дальші погляди президента Трумана на загрозу інфляції, коли підприємці не постараються знизити ціни продуктів. У резолюції Торговельна Палата заявилася за знижку цін, одначе ствердила, що самі підприємці цього не можуть зробити. З різних сторін країни приходять звідомлення, що власники крамниць поважно ставляться до пляну знижити ціни на крам і придумують різні проекти.

МОЖЛИВІСТЬ СТРАЙКУ В ШАХТАХ У ЛИПНІ.

На конференції представників Юнайтед Майн Воркерс і власників вугільних шахт у Вашингтоні зажадали власники покінчення методи заключувати контракти для цілого краю, а обмежити їх до контрактів з поодинокими підприємцями. Цеї справи не обговорювано ще поважно, бо представники юнійних відділів з півдня поставили домагання, щоб не вести переговорів з підприємцями, а вживати, як досі посередництва уряду. Тому, що уряд має зречися з днем 1 липня адміністрації вугільних шахт, заходить можливість, що в тому часі шахтярі вийдуть на страйк, колиб так не вдалося наладнати цілої низки назрілих справ.

ЗМІНА ТАКТИКИ НАД РОБІТНИЧИМ ЗАКОНОПРОЄКТОМ.

Під натиском кількох республиканських сенаторів, сен. Роберт Тафт є схильний зрезигнувати із свого непереєднаного становища для обмеження юнійних вольностей. Його головне домагання є, щоб суд мав право покласти заборону на страйку в таких підприємствах, які мають вплив на життя цілої країни. Тому, що між ухваленим уже законопроєктом в палаті і проєктом у сенаті, є великі різниці, появилися побоювання, що президент може заветувати цілий закон, коли він міститиме загострі постанови. В сенаті появилися думки, щоб законодавство в робітничих справах поділити на чотири частини. Мета в тому така, що тоді президент може лише деякі постанови заветувати, а інші перепустити.

Палата обтяла допомогу для країн під Советами

Проект президента Трумана, щоб виасигнувати $350,000,000 на допомогу чужинним країнам у післявоєнній кризі, не стрінувся з повним признанням палати репрезентантів. Конгресмени ухвалили лише $200,000,000 для европейських країн і для Китаю, а відмовилися признати дальших $150,000,000, які мали піти на допомогу країнам, що остають під советським режімом. Зате сенатська комісія для заграничних справ, під головством сенатора Артура Г. Ванденберга, прийняла одноголосно цілу пропозицію президента.

ПОГЛЯДИ ДОЛЕСА НА КОНФЕРЕНЦІЮ В МОСКВІ.

Правний дорадник секретаря Маршала, Джан Фостер Долес, який брав участь у конференції в Москві як представник республиканців, виголосив промову про цю конференцію по радіо у вівторок ввечір. Він говорив як приватна людина і тому дещо ширше вияснив перебіг конференції. Він ствердив, що невдача конференції з заключенням мирових договорів стане трагедією для мільйонів людей. Одначе конференція була настільки успішна для американської делегації, що наглядно виказала методи Советів у переговорах і це дало американцям ключ до складення своєї методи в переговорах на майбутнє, сказав Долес. Він виявив, що Совети лише говорять на конференціях, а між тим поширюють свою пропаганду у чужих територіях і так підготовляють собі ґрунт на будуче. Американці повинні йти дальше раз вибраним шляхом і змагати до ідеалу, твердив Долес.

ВАНДЕНБЕРҐ ПРОТИ ПРОВОЛОКИ В ЗАКЛЮЧУВАННІ ДОГОВОРІВ.

Сен. Артур Вандерберґ, голова сенатської комісії для закордонних відносин, оприлюднив окремим комунікатом свої погляди на промову секретаря Маршала про конференцію в Москві. Він ствердив, що Маршал чесно пробував стрінутися з дійсним станом справ, одначе Совети ставлять домагання, яких Америка не може прийняти. Сенатор твердить, що дальше не годиться зволікати з заключенням мирових договорів, а з цього витягають висновок, що він хоче довести до окремих мирових договорів з державами, коли Росія буде дальше пробувати відволікати наладнання миру.

Бувший ґубернатор Минесоти Гаролд Е. Стасен прибув із европейської подорожі до Вашингтону й тут заповів конференцію з представниками конгресу. Секретар Маршал заповів конференцію з американським делегатом Вореном Остином з Обєднаних Держав.

Надзвичайна сесія Загального Зібрання О. Д.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ АРАБСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ, ЯКУ ПІДДЕРЖУЮТЬ СОВЕТИ. ЗАПОВІДАЮТЬ КОМПРОМІС.

Лейк Соксес, Н. Й., 29. квітня. — Надзвичайна сесія Загального Зібрання О.Д. в другому дні своїх нарад розглядала справу порядку нарад, іменно дві пропозиції на цю тему: британську, щоби визначити тільки окрему комісію, яка провірила б цілу справу Палестини та приготовила відповідне звідомлення на найблищу звичайну сесію О.Д. у вересні, та арабську, яка домагається дебат над цілою справою Палестини та проголошення її незалежности і закінчення британського мандату над нею. Американський представник Гершел В. Джансон виступив проти арабських пропозицій, заявляючи, що Америка сподіється встановлення в Палестині незалежної держави в майбутності, але він є проти дебат на цю тему на теперішній сесії, що тільки „розпалило б пристрасті" в Святій Землі. Советський представник Ґромико заявив, що він голосуватиме за поставленням на порядок нарад арабської пропозиції, щоб продискутувати справу незалежности Палестини, застерігаючись, одначе, що це ще не уповноважнює надзвичайну сесію виносити в цій справі кінцеве рішення. Становище Советського Союзу дало нові надії арабам. Проте, ані американський, ані советський представники не виявили найменших познак, кого вони будуть піддержувати в самій суті справи: арабів, чи сіоністів. Процедуральний комітет запропонував Зібранню поставити на порядок нарад первісну британську пропозицію щодо створення комісії. Не винесено жодного кінцевого рішення, хоча з огляду на амереканcько-советські противорічності сподіються деякого компромісу щодо порядку нарад.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПОЛІТИКА ПРИЧИНОЮ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ.

Ню Йорк, 29. квітня. — „Ню Йорк Ворлд Телеграм" в сьогоднішньому виданні надрукував другу статтю Лодвела Денні, кореспондента Скрипс-Говарда, що з нагоди конференції Ради закордонних міністрів був сім тижнів у Москві та звидів теж деякі інші місцевості Советського Союзу. Денні ще раз підтверджує вістки про голод в Україні та заявляє, що причиною цего голоду є не тільки слабий врожай внаслідок посухи, але насамперед „недопускаема політика уряду, скерована на магазинування збіжжя для військових резерв". Кореспондент дальше говорить про злидення життя в Советах, про всемогучість тайної поліції та велику армію всіляких донощиків, що допомагають закріплювати диктатуру та про страх населення перед війною. Люди пошепки поздоровляють себе словами: „Як з вами поводяться?" і відповідають: „Як з Леніном: ані не годують, ані не ховають" (Ленін, як відомо, лежить забальсамований в мавзолю). Мешкальні умовини в Союзі характеризує такий факт: Учитель пороздавав в школі ученикам портрети Сталіна, щоб вони повісили собі його дома на стіну. Чергового дня виявилося, що тільки мала частина дітей могла це зробите, бо інші — не мають стіни, бо їх „мешкання" є на середині хати, а попід стіни живуть інші родини. Про голод в Україні згадує теж Ню Йорк Таймс в кореспонденції Зульцберґера з Варшави, надрукованій в числі з 30 квітня.

ЗА ВІЛЬНУ І НЕЗАЛЕЖНУ УКРАЇНУ.

ВІДГОМІН КНИЖОК ДЖАНА ФИШЕРА І ПРОФ. МАНІНҐА

Ню Йорк, 29. квітня. — Журнал „Нюзвік" у видані з 28. квітня надрукував рецензії на книжку Джана Фишера „Чому вони поводяться, як росіяни" та на „Історію України" проф. Манінґа. Про цю останню працю журнал пише: „Кляренс А. Манінґ, професор східно-европейських мов на Коломбійському університеті, не є приятелем комунізму, або Советської Росії. Його нова книжка „Ди Сторі оф ди Юкрейн" кінчиться гарячим апелем за визволення 40,000,000 народу від советського ярма. Книжка проф. Манінґа є добре написаним звідомленням про — як він це називає — народ, з трагічною історією. Він змальовує історію старовинної країни на протязі приблизно 1000 років... З кожної сторінки пробивається його любов до українського народу, що його подивляє теж Джан Фишер. Його кінцевим розділом є жаль, що Україна, для якої він передбачує велику потенційну майбутність, попала під контролю комуністичних керівників та стала (або стається) інтегральною частиною одної советської системи. Він вважає, що Україна позбавлена своїх „природних прав і бажань" та взиває вільні нації відновити вільну і незалежну Україну, як одну з вільних держав світа".

КИТАЙ ПІДПИСАВ СТАТУТ ІРО.

Лейк Соксес, Н. Й., 29. квітня. — Сьогодні у Флошинг Медов китайський представник в Економічній та Соціяльній Раді О.Д., д-р П. С. Чанґ підписав статут Міжнародної Організації для Скитальників (ІРО). При цій нагоді він висловив симпатії китайського уряду до 1,000,000 европейських скитальників в таборах УНРРА та заявив, що Китай теж має глибоке гуманітарне зацікавлення в допомозі цим людям. Приступлення Китаю до ІРО усуває головну перешкоду в її остаточному оформлені, іменно потребу 75% буджету. З приступленням Китаю ІРО матиме вже 72,74% передбаченого буджету. Китай підписав статут ІРО 13 з черги і третій, що зробив це без застережень. Китайський вклад в буджет ІРО виносить 17,95%.

МОСКОВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАТІСНИЛА БРИТАНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ СОЮЗ

Лондон, 29. квітня. Британський секретар закордонних справ Ернест Бевин вернувся сьогодні рано з Москви і в своїх заввагах для преси висловив приблизно ту саму думку про відбуту в Москві конференцію Ради закордонних міністрів, що її висловив теж американський секретар стейту Маршал у вчерашньому звідомленні. Проте, звертається увагу, що Бевин далеко більше оптимістичний щодо майбутнього політичного розвитку та підкреслюється, що постійне опозиційне становище Советів, їх відкинення американської пропозиції про довгоречецевий договір великодержав та застереження щодо поширення британсько-советського договору ще тільки затіснили приязнь і союз між Великою Британією та Злученими Державами. Економічне положення Британії тепер у великій мірі залежне від економічної політики Злучених Держав в Европі.

БОЛЬШЕВИЦЬКА „ПРАВДА" ПРО МОСКОВСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Москва, 29. квітня. Після відомої вже статті в урядових советських „Ізвєстіях" на тему тількищо закінченої конференції Ради міністрів закордонних справ у Москві, на цю саму тему забрала тепер голос теж партійна „Правда". В двох статтях, в редакційній та статті Якова Вікторова, „Правда" робить ті самі твердження, що „Ізвєстія", заявляючи, що советська делегація на конференції намагалася вдержати і здійснити постанови договорів в Ялті і Потсдамі, натомість представники Америки і Англії намагалися ці постанови змінити та „диктувати свою волю іншим". Советські твердження про конференцію гостро противорічать думкам, висловленим у звідомленні ген. Маршала.

РІШЕННЯ ПРОВІРОЧНОЇ БАЛКАНСЬКОЇ КОМІСІЇ О.Д.

Женева, 29. квітня. Проти гострої опозиції советського і польського представників, Балканська Провірочна Комісія О.Д. після запеклих і довгих дебат винесла сьогодні цілий ряд рішень, запропонованих переважно американським представником. Між іншим вирішено, щоби допомічна група Комісії ще з кінцем цього тижня встановила свою головну кватиру в Салоніці в Греції і вона матиме всі провірочні повновласті, що їх мала досі Комісія. Советський і польський представник намарно боролися проти цих рішень.

ІТАЛІЯ ХОЧЕ ПРИСТУПИТИ ДО О.Д.

Рим, 29. квітня. Речник італійського уряду сьогодні заявив, що Італія вже „дуже швидко" звернеться до Ради Безпеки О.Д. з проханням прийняти її в члени Організації Обєднаних Держав, не дожидаючи вже на ратифікацію мирового договору, яка протягається. З бувших німецьких сателітів з таким самим проханням вже звернулася Мадярщина.

АВСТРІЙСЬКІ „ЗАКЛАДНИКИ" В СОВЄТАХ.

Відень, 29. квітня. Австрійська комуністична газета „Фолькштімме" остерігає сьогодні австрійців перед їх політичною орієнтацією на Англію і Америку, заявляючи, що Советський Союз держить ще багато австрійських воєнно-полонених як закладників на випадок, якщоб австрійська політика мала обернутися проти Советів.

„ЧИСТКА" ТЕЖ В ГРЕЦЬКІЙ КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ.

Атени, 29. квітня. Головною причиною „чисток" в усіх комуністичних партіях, за виїмком російської, є проти-російські настрої комуністів інших національностей. За проти-російські настрої переводиться тепер „чистку" теж в грецькій комуністичній партії — як повідомляють з грецьких комуністичних джерел.

АМЕРИКАНСЬКІ КАПІТАЛІСТИ БУДУВАТИМУТЬ „СОЦІЯЛІСТИЧНУ" ГАЗІВНЮ В МОСКВІ.

Москва, 29. квітня. Джан Б. О'Коннор, екзекутивний віце-президент Дрессер Індустріз в Клівленді, Огайо, підписав сьогодні контракт зі Советами про будову в Москві найбільшої в світі фабрики плинного газу. Для цих потреб фабрика діставатиме газ побудованим минулого року газопроводом зі Саратова. Будова фабрики цею американською фірмою має бути закінчена в осені 1949 р. і коштуватиме 6,000,000 долярів.

УСПІХИ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Пейпінг, 29. квітня. Китайські комуністичні війська мали в останньому часі деякі успіхи на фронтах, головно в провінції Шантунг, що ставить під знак запиту обіцянку китайського уряду закінчити війну протягом трьох місяців.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МАРШАЛ ПРО НЕЗГОДУ І НАДІЮ НА КРАЩЕ

Генерал Маршал, перший дорадник президента Трумана в справах закордонних, поінформувавши в першу чергу президента про наради Конференції Міністрів Закордонних Справ у Москві, заговорив про це саме по радіо, щоб поділитись зі своїми заввагами з цілим американським народом.

Промова секретара стейту була цілком ділова. Заявивши на самому вступі, що говоритиме про „основні питання", що були видвигнені на Московській Конференції, він зачав обговорювати ці питання від дуже потрібного Европі — вугілля.

Вже те одно вказує, що коли хто надіявся від ген. Маршала яких сензацій, то у цьому цілковито завівся. Одначе з цього не виходить, щоб Маршал не сказав багато важного, хоч й воно було нам уже відоме, ще заки він вернув з Москви до Вашингтону. Бо так є, як це підкреслив сам Маршал, що американська преса передавала весь час дуже точні звіти про цілу Конференцію у Москві, зокрема про ці всі „основні питання", які обговорював секретар стейту по радіо. Маючи ці відомости ця преса написала ще до його повороту, що Московська Конференція не довела Чотири Потуги до згоди в справах Німеччини та Австрії через опір Совєтів. Те саме потвердив тепер Маршал додаючи, що є одначе надія на краще, бо Сталін йому заявив, що при найближчих нарадах, в осені, таки дійде і в тих справах остаточно до компромісу. Надія Маршала оперта на тому, що Совєти вкінці уступлять від своїх домагань і так дійде до згоди. Совєтські теперішні домагання Маршал схарактеризував такими, що довели б до цілковитої економічної руїни не тільки Німеччину та Австрію, але й цілу Европу, спричинили б там хаос і диктатури та наложили б на Злучені Держави постійний, величанський фінансовий тягар. Коли ж іде про уступства Злучених Держав Совєтам, то Маршал сказав, що не може бути уступок в „принципових справах". Та це — треба додати — можна розуміти дуже широко.

Ген. Маршал висказав надію, що в осені повинно піти гладше з нарадами, але рівночасно сказав щось таке, що дає багато до думання, коли застановлятись, що може статись в Европі, заки надійде осінь. Секретар виразно ствердив, що розкладові чинники в Европі діють уже тепер дуже сильно, та що з Европою може статись таке, як з тим хворим, що помер саме в часі, як лікарі нараджувались, як його ратувати. З цього виходило б, що Злучені Держави не повинні ждати аж до осені, але вже тепер щось робити, щоб вратувати Европу від загибелі. Що саме треба зробити, не сказано, але нема сумніву, що над тим уже мусів уряд застановлятись, бо ж про такі речі даремно не говориться, особливо, коли з ними виступає така авторитетна особа, якою є секретар стейту.

„Хочемо Бога—Він наш Батько!"

Провізоричний Комітет Світової Ради Церков, складений з заступників протестантських і православних деномінацій, зібраний на чотириоднневому американському зїзді в Бок Гилс, у Пенсилвенії, покінчив свої наради в пятницю 25. квітня дуже пророчистою заявою, що церкви невдалося запобігти „людському неладові" і що дальше змагання будуть невдачні, „якщо ми будемо пробувати перемогти нелад без божої ласки". Для докінчення своїх плянів Комітет заповів зібрання в Амстердамі, в Голяндії, в серпні 1948 р., яке буде „найважнішим в історії протестантизму від часу реформації". У комунікаті стверджується таке: „У час кризи в існуванні людства, ми приневолені признатися, що противенство між високим покликанням Церкви і діяльністю видимих установ, названих церквами, є надто очевидне". Потім ще додано: „Ми потерпіли невдачу тому, що ми самі брали участь у людськім неладі. Нашою першою і найважнішою потребою не є творення нової організації, лише віднова, а радше відродження існуючих церков. Наші церкви є поділені і внаслідок їх поділу вся правда Церкви, як словом так і ділом зазнає найбільшої шкоди".

Оце самообвинувачення висловив Комітет іменем 105 різних церковних протестантських і православних тіл, які заступають 175,000,000 населення в 35 країнах. У нарадах брали участь найбільш компетентні одиниці, які стоять у проводі згаданих 105 деномінацій, значить такі, що знають, що вони говорять і що подають до прилюдного відома.

Самобичування це признака скромности і покори. Від цього починається духове відродження людини, отже й установ, ведених людьми.

Коли вже мова про „самобичування", то добре було б звернути увагу на різні організації чи одиниці, що свідомо й легкодушно поширювали атеїзм і тим довели до признання права громадянства безбожництву. Манія пописуватися протирелігійним настроєм довела до цього, що навіть у часи теперішнього всесвітнього заломання прилюдної моралі, опертій на релігії, мало хто з непрофесійних проповідників відважиться заговорити про шкідливість протирелігійної пропаганди.

Думаємо, що вони перші повинні пізнати свої помилки і заговорити про це, а заговорити треба, бо лише загальним поворотом до вищого духового життя, можна приспішити поворот світу до людяности.

Інтересне насвітлення занепаду людяности через занепад релігії, дають листи, що приходять від людей зпід большевицького ярма. Не треба за такими прикладами далеко шукати, а візьмім лише лист друкований у „Свободі" з 28. квітня під наг. „Московський ясир". Читаємо там: „Зпід правління хижаків, у котрих нема серця, у котрих відібрано Бога, у котрих не стало найціннішого добра людини: совісти" — приходять сюди найстрашніші вісті. Другий лист, простодушного хлопця з села Стефкова, повіту Лісько, твердить: „Хто не хоче молитися, або хто хоче бути комуністом, хай піде до Совєтського Союзу. Тоді повірить, що є Бог, а комуністів буде вважати за страшну язву".

Безбогляду, як хто хоче пояснювати собі поширювання нечуваних організованих і масових злочинів не лише большевиками, але й націстами, треба ствердити факт, що ці злочини пішли впарі з заборонною почитання Бога. Отже зовсім правильне є заключення людини, яка перебула або приглянулася цьому страхіттю, що це все сталося тому, що люди усунули зпоміж себе почитання Бога.

З усуненням Бога пішло й знищення моральних основ. Це ж природне: Поняття Бога, це поняття найвищого, найдосконалішого єства, як джерела всього добра й краси. Суспільність, яка признає потребу релігії, поширює теж і розуміння релігійних засад. Коли людина приймає існування Бога, як свого володаря, то мусить признати, що цей Божий Володар вклав у душу людини природні закони, яких треба слухати. Природні закони подають теж основні правила, як людина має поступати в житті супроти інших людей. Мірилом такої поведінки є совість. Є це свідомість деяких заповідей, які вже вроджені людині. Отже совість дає людині вказівки, що є дозволене, а що заборонене.

З поняттям божої досконалости йде вивищення людини понад усі сотворіння тому, що людина має душу, яка її лучить з Богом. Пошана для людини є наказана релігією і така пошана обовязує всіх віруючих людей в цілому світі, без огляду на це, якого роду ця людина. „Перед Богом усі рівні".

Недавно появилася накладом Мекмилена в Ню Йорку книжка „Скасування людини". Її написав С. С. Луїс. Коли б навіть не читати самої книжки, а побачити лише її наголовок, то це саме вистачає на страшну пригадку, що впарі зо скасуванням почитання Бога пішло й скасування вартости людини. Не стало моральних санкцій у країнах половини світу, впала й вроджена пошана до людини, до її духового життя, а навіть і до зрозуміння життєвих функцій людини. Нижче не міг докотитися світ серед практики безбожництва.

Ніщо дивного, що в Галицькій Україні, ще на кілька літ перед приходом сусіда зо сходу, склали й прилюдно співали пісню: „Хочемо Бога — Він наш Батько, хочемо Бога, Він наш цар!" Українці в Галичині наперед відчували, що принесе їм московський большевизм.

Микола Чубатий.

Прогайнування рідкої спосібности визволення України

(В трицять-ліття вибуху Російської Революції).

II.

Російська Велика Революція повалила імперію царів на обі лопатки. В роках 1917 та 1918 у східній Европі була на ділі політична пустка. Сила московського центру, що століттями тримав народи Росії під своєю владою, ослабла до тої міри, що навіть малі балтійські народи та народи Кавказу могли створити власні державні організми та відділитися від Росії. Що ж тоді говорити про велику та економічно самовистарчальну Україну.

Сотки літ перед тим, від часів упадку старої української Київської держави, український народ ніколи не мав так доброї нагоди відбудувати свою рідну державу, як саме в тих двох революційних роках. Тоді, в додатку, при повнім політичнім паралічі Росії, ніяка держава не мала інтересу та не була в силі перешкаджати українському народові визволятися з під панування Росії. Центральні держави, Німеччина та Австрія, були вже так висилені війною та внутрішними недостатками, що не мали сили мішатися в українські справи. Туреччина прямо симпатизувала з визволенням України. Західні аліянти, по приході до влади большевиків в Росії, прямо бажали собі, щоб в Україні повстав якийсь устабілізований демократичний уряд, що спиняв би дальший хаос в царській імперії.

Це користне для визволення України міжнародне положення погіршилося в році 1919, коли по упадку Австрії повстала Польща, що наїхала на землі Західної України. На півночі большевики вже перейшли перший рік найгіршого замішання та вже були в стані хоч невеликими фізичними силами, але кольосальним апаратом пропаганди, впливати деколи рішально на справи України.

Економічне положення України в цьому часі було ще досить добре; може найкраще з усіх сусідніх країн. Своїми багатствами в тому воєнному часі Україна могла не тільки себе добре забезпечувати, але також притягати другі сусідні землі, що такої допомоги могли потребувати.

Шукаючи за причинами української невдачі, ми надто часто склонні складати вину тільки на сусідів. Фактом є, одначе, що в роках 1917 і 1918 ніякий сусід не був в силі завоювати Україну, а вина невикористання такої пригожої ситуації спадає насамперед на самих українців. Роки 1917 та 1918 це був час, коли треба було кути залізо поки горяче, щоби назріваючі події, звязані з ліквідацією першої світової війни, український нарід міг зустріти вже як зорганізована нація, рішена боронити своєї волі та непорушности своїх територій й проти Польщі й проти Москви.

Коли стверджуємо факт, що вина прогайнування пригожих років для створення української держави спадає на самих українців, то виринає дальше з черги питання чому український нарід показався неспосібним в тім часі створити власну державу. Немає сумніву, що головна причина лежить в їх довгій неволі під пануванням Росії. Неволя російська з одного боку притупила в масах українців національну свідомість, з другого боку заразила душу українця переконанням, що йому годі жити без Росії; одним без воза російського соціялізму, другим без теліги російської демократії, а третим без благословення московського православя.

Своїм довголітним пануванням над Україною, Росія частинно осягнула ціль, яку відносно України накреслив був цар Петро І., а саме, зробити з України Малоросію, що може радуватися своїми українськими звичаями, піснями, варениками та гопаком, але не буде мати жагучої волі стати незалежною від Москви нацією. Політична простолінійність українців була на ціле небо краща за Мазепи. Вона тоді прекрасно віддзеркалюється в письмах та ділах мазепинців що вважали Україну нацією звязаною своїм світоглядом та своїми уподобаннями зі західним світом. Московське панування потрапило духово впакувати український нарід в орбіту евразійської Московщини та відібрати у українців політичні аспірації на незалежність.

Малоросійщина глибоко загніздилася в душах інтелігентів, в році 1917 на 80 відсотків соціялістичної. Тільки меншина образованих українців мала національні амбіції та невгнуту волю зірвати з Москвою політично і духово. Більшість все таки мала надію, що її поцастить поладнати справу мирно, в порозумінні з російською революційною демократією.

Цей оптимізм йшов так далеко, що в Україні відповідальні люди прямо пересліджували тих нечисленних самостійників, що дивилися реалістично на відношення України до Московщини та домагалися відразу проголошення самостійности України.

Цей здоровий національний ентузіязм скоро після вибуху російської революції захопив українські маси менше виставлені на ділання російської культури. Відомо ж, що кожне радикальне потягнення Української Центральної Ради виходило не від українського проводу, але від мас українського вояцтва та селянства. Мабуть ще довго був би в Україні не повстав перший український уряд, колиб не натиск українського вояцтва, зібраного на Другім Військовім Зїзді в Києві в червні 1917. Перший Універсал, саме тоді проголошений, був виразником волі не так політичного проводу, як твердої волі українського вояцтва. Відомо, що цей величезний потенціяльний запас української національної енергії з перших місяців революції не був як слід використаний політичним проводом України, а вкінці таки зовсім змарнований противмілітаристичним доктринерством української соціялістичної інтелігенції, вихованої разом з російською в цій самій кузні російської соціяльної революції.

Соціялістичне виховання більшости української інтелігенції закривало їй правильний погляд на відношення українців до рідного народу. Соціялізм був для багатьох надрядним переконанням, приналежність до української нації підрядним. Як в практичному житті прийшлося вибирати поміж солідарністю всіх українців проти Московщини та солідарністю соціялістів українських з російськими навіть проти України, тоді поважна частина вибирала солідарність з соціялістами Росії проти України. В той спосіб поважна кількість визначних українців опинилася в большевицькім таборі проти України. Стаючи зрадниками рідної землі, вони не вратували навіть себе особисто, бо майже всі вони тим марно погинули з рук червоних москалів, але вони стали живим взором національного недорозвитку.

Брак ясної свідомости, що національна приналежність стоїть понад партійну, був не тільки властністю соціялістів, але теж деяких українських демократів та консервативних, що внеможливляло всім українцям одностайно стати до будови власної держави. Соціялістичний уряд Центральної Ради бойкотували в 1917 році українські консервативні за його соціялізм, соціялісти рік пізніше бойкотували український консервативний уряд гетьмана за його консерватизм. Одні й другі робили це саме, якраз в ці два критичні роки, коли інтерес української нації домагався ставити інтерес нації як цілости понад сектярські погляди партійної приналежности.

Безперечно, що по двох роках болючого досвіду багато українців позбулося малоросійського підходу до Росії та сектарського партійного підходу до рідного народу. Соціяліст отаман Симон Петлюра та з ним сотні бувших соціялістів стають на виключну службу України та ставлять її на першому місці своєї визвольної програми.

Баламуцтво партійної інтелігенції збаламутило українські маси селянства та вояцтва, і згасило їх національний ентузіязм перших місяців революції. Перші дали себе легко ловити на примарнчиві клички большевицько-російської пропаганди та чинно, особливо на лівобережній Україні стали попирати червоний уряд московських большевиків.

Трицятьлітна окупація України большевиками та поляками стала школою державницького думання українських мас та українського проводу. Дорого, одначе, мусів український нарід платити за цю науку та й не відомо коли прийдуть знову такі пригожі обставини, щоби науку цеї тверді школи пристосувати практично в боротьбі за остаточне визволення України.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

21)

Заручимо вас і з пів року походите, Ірениці щойно сімнадцять літ тому місяців три минуло. Тай закон, здається, забороняє надто ранні подружжа, — досі не мав потреби такими річами цікавитись, — не знаю певно... Ну, і твою маму треба ж привезти, дати їй час з нами зжитися... Схоче мама — знайдемо відповідну працю, щоб чулася сама собі панею... Творитимемо одну родину... Твоєї мами не знаю, та не думаю, щоб вона з нами не могла зжитися.... При нагоді — будемо оперечатися й миритися, як це в родині....

До глибини душі зворушений Ростислав міг тільки поцілувати тестя в руку. Не вірилося, чи то сон, чи дійсність. Він з матірю приїхали сюди, готові на поневірку, нужду, недоїдання. З рідного краю вигнали їх вороги, тинялися скитальцями по чужині... Їхали з наміром тяжко працювати... Аж тут ждало їх щастя, родина... Його ждали чудові, тато й мама, чарівна дружина. Його матір — брат і сестра, люба доня. Він невимовно вдячний, тільки...

— Бракне мені слів, щоб ними висловити вам мою велику вдячність, пане Ставрович, — Ростислав посоромився називати його татом, мусів зразу освоїтися з тою думкою. — Ви приймаєте мене, незнаного вам вигнанця-бідака, за сина, за свою дитину. Я несказано щасливий!... Одначе я покищо на становищі вашого робітника. Ставати на ласку, хай собі чудових батьків, дівчини — не то, що не хотів би!... Не дозволяє розуміння власної гідности. Я самий себе соромився б, не кажучи про людей... Не погодилася б і моя мама... Досі ми давали собі раду самі, хоч і небагато, але гідно! Ні мама, ні я — також не модерні... Що буде далі — життя покаже. Я хотів би покищо, щоб мене трактовано робітником, від інших робітників не відрізнювано. РЄадо поїду на фарму, там привчуся господарської — хліборобської праці, пригляну-ся коло старших робітників до ведення господарки... Я нічого ще не вмію!...

— Еге-ге-е! — батько засміявся. — Ірина нас з мамою із хати вигнала б!... Тяжка, проста праця не для тебе! — сказав поважно.

— Чому ж не для мене? Я молодий, здоровий!... — Хлопець перечив. — Гріх мені без діла сидіти, дивитися, як другі працюють. І як я буду за кимось наглядати, не маючи поняття в праці?

— Дармувати вам обом не дамо, не бійся! — батько заспокоював. — То, синашу, так. Лише діло, коли людина тяжко працювати змушена, а що інше у нашому становищі. Ти думаєш, я, поїхавши на фарму, працюю так дуже? Де, де! Байдикую більше, розпоряджуюся. Працюють робітники!

— Вам що інше! Ви набули своє майно працею, розумом! — не годився Ростислав.

— Воно так!... Але те майно перейде на тебе й Ірину!

— Я майна не хочу! Хай тільки оглянуся трохи у новому для мене краю. Радий взяти вашу дочку і без нічого. Зумію запрацювати для дружини, матері й себе на прожиток!" — хлопець горячився.

Приїхали на стацію, забрали дві його валізки, заплатили за переховок. Їдучи до дому батько відповідав на Ростиславові розумування.

— Під цю пору, синку, заробляти на вдержання родини руками — не так легко. Мільйони людей, робітників, фармерів, адвокатів, навіть лікарів — на державній допомозі вже роки живуть... Я тебе розумію й похвалюю! Тільки бачиш — доводив дипломатично: — Коли б у нас більше дітей вродилося — тоді інша справа... Дав би за Іринкою належну їй частку і все... Не дав би більше, хоча б прохали!... Та бо доня у нас одна, всі наші набутки від неї невідділні... Кого вона вибрала собі за пару — того і майно! Чужим людям його не роздаватимем ж!...

— Я розумію! — погодився Ростислав.

(Дальше буде).

Не тільки словом, але й ділом!

ПЕРЕД ЗНАМЕННОЮ ІМПРЕЗОЮ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ В ШИКАГО.

Недалекий вже концерт, що його влаштовує в дні 10-го травня Ліга Американців Українського роду в Шикаго, буде справді небувалою досі імпрезою усіх американських українців. Імпреза відбудеться в найбільшій залі, бо в Опера Гавз в Шикаго, що має 3,600 місць. В концерті візьмуть участь такі передові мистецькі сили, як скрипачка **Донна Гресько**, сопран **Марія Полиняк-Лисогір**, баритон **Олександер Кульпак** та інші. Центром імпрези буде виступ фільмового артиста **Івана Годяка**, що за згодою своєї контрактової фірми Метро-Голдвин-Меєр промовлятиме в українській і англійській мовах в справі допомогової акції для українських скитальників, в якій то цілі теж влаштовується ця знаменна імпреза. Характер імпрези переходить далеко льокальний характер і справді матиме велике значення та вартість в громадському житті всіх американських українців. Продовжується робити старання, щоб концерт був передаваний радіо-сіткою на цілу Америку. В тій цілі необхідно мати бодай 200 заяв з різних громад і різних стейтів, що такої передачі бажають собі. Багато таких заяв вже вплинуло, між іншими теж від Українського Народного Союзу в імені його 460 відділів по всіх стейтах, як теж від редакції Свободи. Котра з наших громад такої заяви ще не висла, повинна зробити це негайно, бо час наглить. Телеграми треба висилати на адресу адв. Романа Смука, 2006 Вест Шикаго Евню, Шикаго 22, Ілл.

Імпреза в Шикаго мусить перемінитися в культурно-добродійну маніфестацію усіх американських українців. Українська громада в місті Шикаго робить все можливе, щоб сама імпреза випала справді найбільш репрезентативно під мистецьким оглядом. Але завданням всіх американських українців є доложити теж усіх зусиль, щоб вона вийшла репрезентативною під матеріяльним оглядом. Хай не буде українця, який з цеї нагоди не зложив би по своїй можности якнайбільшої жертви на рятування наших братів в Европі. Не гаючи ні одної хвилини, посилайте свої жертви на адресу фільмового артиста Івана Годяка, Опера Гавз, 20 Норт Векер Драйв, Шикаго, Ілл., або на адресу голови Ліги Американців Українського роду, адв. Романа Смука, 2006 Вест Шикаго Евню, Шикаго 22, Ілл., або до ЗУАДКомітету, П. О. Бакс 1661, Філядельфія 5, Па. Нашою поставою до цеї загальної американсько - української імпрези викажемо найкраще наше розуміння справи української мистецької культури та наше відношення до наших знедолених братів в Европі. Нашими ділами потвердимо наші слова!

АДРЕСИ УКРАЇНСЬКИХ ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ В АМЕРИЦІ І В ЕВРОПІ

Злучені Держави Америки:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc., P. O. Box 1661, Philadelphia 5. Pa.

Бельгія:
Comite Ukrainien de Secours en Belgique, 23, rue de Industrie, Bruxelles, Belgium.

Англія:
1) Central Ukrainian Relief Bureau, 218 Sussex Gardens, Paddington, London W. 2, England.
2) Ukrainian Relief Committee in Great Britain, 188 Cheetham Hill Road, Manchester 8, England.

Італія:
Comitato Ucraino d'Assistenza ai profughi Ucraini in Italia, Passeggiata del Gianicolo 7, Roma, Italia.

Канада:
Ukrainian Canadian Relief Fund, P. O. Box 2136, Winnipeg, Man., Canada.

Аргентина:
Comite Ucranio de ayuda a las victimas de guerra, Calle Victoria 676, Buenos Aires, Argentine.

Бразилія:
Comite Ucraino de Auxilio as Victimas da Guerra, Rua Martim Afonso No. 381, Curitiba, Parana, Brasil.

ЗАГАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721, Church St. Annex. New York 8, N. Y., U. S. A.
UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE
711 McIntyre Building, Winnipeg, Man., Canada.

Адреса організації „КЕР" — CARE — яка висилає на замовлення харчові пакунки, так звані „десять в одному" ($10 за пакунок) є слідуюча:
CARE
50 Broad Street, New York, N. Y.

З життя українських скитальників.

В британській окупаційній зоні є округа Ґослар. Округа гориста. Переселена, бо в ній є багато німців, яких поляки повикидали з тих частин Німеччини, що їх призначено Польщі. Дальше, в окрузі є багато німців з тих околиць, що були розбомблені в часі війни. Міста і села округи мало потерпіли від воєнних дій.

В тій окрузі живе коло 1,350 українських скитальників, порозкиданих по різних місточках і підприємствах. Центром українського життя округи являється місто Ґослар, де є 6 українських таборів, та ще декілька в інших місцевостях. Є табори і мішані, де живуть разом українці і поляки. Опікується скитальниками організація Квекерів, а кошти тієї опіки поносить УНРРА. В окрузі є трохи і жидівських скитальців. З жидів, що жили там в довоєнних часах, остало мало при життю. В одному таборі живуть українці з білорусинами. На приватних мешканнях живе коло 250 українців. Є ще коло 800 балтійців, але ті живуть окремими таборами.

По таборах було зорганізовано різні майстерні та виробні всього, що потрібне скитальцям. Все те було примітивне, бо бракувало інструментів, а дальше і сирівців для виробу потрібного.

Під кінець 1946 року зорганізовано кооперативу для всіх скитальців, де має бути обєднане все виробництво скитальців різних національностей, іменно біля 1,500 поляків, 1,350 українців, біля 100 жидів, коло 800 балтійців та коло 100 білорусів. Членів кооператива має коло 1,800. Кооперативу організує українець інж. Т. Його вміла робота зацесла його навіть на сторінки світової преси, бо про нього і кооперативу згадував Менчестер Гардіен. Кооператива обєднує майстерні кравецькі, шевські, ручних робіт, забавок, столярські й інші. Окремо поза рамами кооперативи працює виробництво бандур, тісно повязане з капелею бандуристів. Кооператива затверджена військовим управлінням і в ній працює коло 250 людей.

В більших таборах існують хори, є і орхестра мандоліністів. Є школи, що правда, дуже вони примітивні, але працюють. Є навіть початкова гімназія. Організується і невеличкий шпиталь для скитальців.

В Ґослярі був Український Допомоговий Комітет, але англійці його розвязали. Голова комітету д-р П. Лисяк був кілька місяців заарештований. Комітет не міг успішно працювати через партійну гризню. Тепер діє в Ґослярі комітет іменований прямо англійцями.

Всім життям скитальців керує відповідне управління. В ньому працює багато поляків, балтійців і найменше українців. Причиною тому є незнання чужих мов, німецької, англійської та французької. Досить багато працює там москалів, хоч їх важко відділити від українців, бо вони з тактичних моментів підшиваються під українське імя. Загально треба сказати, що по всіх таборах скриваються під українським плащиком багато москалів. Вони часом виступають як білорусини. Вони російські патріоти, червоні і білі — все одно і ненавидять українців. Але вони зручніші як українці і тому позанимали солідніші пости, де мають змогу контролювати все українство в окрузі. Чи їхні інформації йдуть і поза межі округи, до їх земляків, невідомо.

Від декількох місяців працює в Ґослярі новозорганізована капеля бандуристів, керівником якої є Степан Тупісь, меткий організатор і невтомний учень гри на бандурі, а дірігентом Гр. Назаренко, старий бандурист, бувалий на всяких сценах. Лише з трудом вдалось їм виробити собі бандури. Ще трудніше було з національними строями. Капеля має досить добрі голоси і дала досі кілька вдачних виступів. Серед безпросвітніх буднів та безперспективної майбутності працюють люди в різних ділянках і працюють успішно. Час зневіри минув, життя береверх. Скитальці починають почувати себе людьми. Організація кооперативи та капелі тому доказом.

Серед українців існує ще й ряд інших організацій, здебільша сезонового або партійного характеру, але їхня питома вага в життю досить мала.

Березень 1947. **М. С.**

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАВВАГИ З ПРИВОДУ ПОЯВИ КНИЖКИ „НА КРИЛАХ В УКРАЇНУ".

На американському континенті багато вже людей українського походження пробували й пробують своїх сил в белетристиці, драматургії й віршуванні. Кажу — віршуванні, бо не кожний вірш є поезією, як і не кожна поезія мусить писатися доконче віршем. Часом у десятках рядків невибагливого вірша чи й прози більше справжнього натхнення, поезії, чим у метрових віршилищах, написаних по всім правилам техніки. І ямбами, хореями, гензаметрами. Опису Дніпра Гоголем, що не написав, відай ні одної поезії віршем, не дорівняв ще ніхто з наших і чужих поетів. Щож, — Шевченки, Франки, Лесі Українки — не родяться кожного десятиліття. Українці, знов, народ з поетичною душою, занадто сентиментальний. Нічого дивного, що між українством поетів аж забагато і не всі вони на імя поета заслуговують.

Писав котрийсь з европейських наших визначніших критиків, що серед українців передумовою кандидатури на поета чи письменника є „вміння" по три дні нічого не їсти, ходити в протертому убранні, в подертих черевиках. А світ тепер такий, що радо приймає в свої крути людей з продіравленим сумлінням, зате не терпить людей хай собі з чистою совістю та з діравими ліктями. Це гірка дійсність, хоча вона не подобається. Автор, поет, чи письменник, мусить якусь річ написати, старатися грошей на видання, видати ту річ, ну, й чекати часу, поки Бог і всі святі спонукають якогось дядька чи тітку видану книжку купити. І цікаве явище! Багатші верстви поміж українцями книжок майже не читають, (не мають часу). Знають, чи може дещо й читали, Шевченка, Франка, Л. Українку, і то все. Модерні поети й письменники тим трьом не дорівнюють, отже... Вибачать! Правда, може й читали б, але за книжку необхідно заплатити! Ну, а на віщо давати долар, два чи й більше за книжку? Краще ще долар, чи кілька там, доложити — і пляшка Адамових сліз, або пива тузин — другий буде! А тоді — людина чується „кумом королеві, сватом цісареві". А з книжки, ніби, що? Такого почуття вона не дасть! Та ще й думати читаючи треба! Крім того всього — кожний письменник хоче вшіти другому свої думки, поняття. А у нас, Богу дяка, і так всі розумні, самі Сократи і Аристотелі...

Про книжку С. Мусійчука „На крилах в Україну" появилося вже кілька відзивів в українській пресі американського континенту. У всякій написаній річі є свої вартості й недостатки. Не в моїм намірі над ними тут розводитися. Перше — щоб обговорити прикмети книжки в деталях — потрібно багато місця. Друге — вірші для читачів не нові — друкувалися впродовж зверх десятиліття в різних наших газетах, отже читачам знані вже, а тим, що не читають — зістануться далі незнаними. Третє — автор цих рядків не хоче брати на себе компітенції критика, бо таким себе не почуває. Безсторонний читач легко пізнає особу автора; велика кількість віршів на релігійні теми. Багато віршів лірично-настроєвих, родинних і організаційних присвят, що їм у книжці може й не місце. На мою думку, вірші, присвячені матері й дітям, є найкращі. На окрему увагу заслуговують вірші „Спомин Петрівни", „Материна молитва", „Розмова хрестів", „Молитва на могилах стрільців", „Дитятко", а зокрема „Українська мати" (ст. 87-89).

Вірші С. Мусійчука — безпретенсійні. Автор назвав їх самий „віршами", не „поезіями". Це добра ознака скромности автора, бо маємо на американському континенті і таких авторів, що гордо кличуть поезіями свої навіть не вірші, а віршилища.

Треба сподіватися, що „На крилах в Україну" знайде доступ до нечисленного українського читача ще й з тої причини, що у книжці є значна скількість віршів зовсім відповідних на декламації в часі національних українських свят.

Олександер Луговий.

ЗНЕСЕНО „НЕДОТИКАЛЬНІСТЬ" В ІНДІЇ.

Ню Дельфі, Індія, 29. квітня. Індійська Конституційна Асамблея ухвалила сьогодні революційну в індійських обставинах постанову знести всі форми „недотикальности", якою досі користувались біля 50,000,000 гіндусів.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ГЕЙВЕН, КОН.

Зі свята в честь Тараса — скитальцям.

Старанням українських катол. громад Гартфорду і Ню Гейвен, відбулись два концерти в честь Тараса Шевченка, під кличем: **„Поміч скитальцям".** У Гартфорді було 23. березня. По отворенні концерту о. дек. С. Баландюком, привитав присутні коротко та гарячою промовою о. А. Борса, парох з Ню Гейвен. В своїм привіті візвав „промовець присутне громадянство „не кінчити **Дня Шевченка** піснею, але іти в будень життя і продовжувати працю, почату **Батьком Тарасом".**

Святочну промову в англ. мові виголосив п. Осип Борисевич, вихованок Укр. Катол. Семинаря в Стемфорді. „Кавказ" в англ. мові прекрасно віддала панна Ольга Кармазин, обоє з Гартфорду.

У Ню Гейвен дня 30. березня концерт відкрив о. А. Борса, а святочну промову виголосив Д. Ґалічин, член Екзекутиви У. Н. Союзу. Мішаний хор з Ню Гейвен виявився прекрасно в обох концертах, під управою о. А. Борси.

Найкращою прикрасою концертів були дві пісоньки та декламація „Тополя" панни Марійки Бурбело з акомпаніяментом панни Оленки Бризіцької. З малих декляматорів, що взяли участь в обох концертах, були панни: Гузар і Похмурська з Ню Гейвен, а в Ню Гейвен Андрійко Гузар.

Дохід з концертів, а це: з Гартфорду $372.50, а з Ню Гейвен $148.00 переслано на руки Катол. Комітету для Скитальців.

На обох концертах прибули гості з дооколичних громад як Террвіл, Ансонія, Тамастон, Ню Бритейн та Мериден.

Присутний.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го БЕРЕЗНЯ 1947 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

3)

Активність молоді.

Щодо активности Союзової молоді, то під цим оглядом 1946 рік не приніс ніяких змін у порівнанні з попередніми воєнними роками, в яких ця активність була підупала. Та є вигляди, що ця справа буде представлятись дещо краще в 1947 році. Річні вибори, що відбувались по відділах у грудні 1946 року та в січні 1947, виказують під цим оглядом певне поліпшення. Це поліпшення видно по виборі відділових урядників з молоді. До цих відділів, що вже давніше мали молодих урядників, прибуло тепер кілька нових відділів, що вибрали урядників теж з молоді. Коли додати цих нових урядників до цих, що вже передтим були вибирані, а тепер були перевибрані на 1947 рік, то число всіх урядників з молоді буде більше в 1947 році ніж воно було в 1946. Та все таки, коли мова про організаційний рух серед Союзової молоді, то цей рух сьогодні слабший ніж він був перед минулою світовою війною. Є він слабшим щодо числа молодечих відділів і щодо числа молодих урядників, а навіть щодо числа спортових Союзових дружин. А вже найгірше представляється справа під оглядом організаційним. Як відомо, то тепер ми маємо трьох постійних організаторів на цілому американському континенті, отже ясним є, що це число зовсім замале. Потрібно конечно принаймні ще двох організаторів і то з молоді. Ми робили старання зараз по конвенції, щоб дістати цих організаторів, та наші старання досі не були успішними, хоча Союз був і завжди є готовий дати якнайкращі умовини праці кожному такому молодому членові чи урядникові, що справді бажав би віддати свій час і труд для організаційної Союзової роботи.

Рух відділів за 1946 рік.

Упродовж 1946 року зорганізовано один новий відділ, а саме, від. 440 в Еспанола, провінції Онтеріо, Канада. Два відділи, а це, 453 з Торонта, та 458 з Гемілтон, Онт. Канада, були суспендовані за неплачення вкладок, але опісля приняті наново. Дальше вісім відділів злучилися, а саме, 402 і 326 створили відділ 326 в Авока, Па.; 12 і 8 створили відділ 8 в Йонкерс, Н. Й.; 418 і 29 створили відділ 29 в Нентікок, Па.; 430 і 85 створили відділ 85 в Гейзелтон, Па. Крім цього три відділи були розвязані, а членам цих відділів видано переступні листи до інших відділів. Це були відділи: 88 в Порт Джервіс, Н. Й., 419 в Нюберг, Н. Й., і 444 в Дітройт, Міш.

Зогляду на те, що з початком 1946 року було всіх відділів 466, а маючи на увазі подані тут зміни впродовж року, з кінцем 1946 року було всіх відділів в Союзі 460.

Організаційні поїздки.

Коли мати на увазі різні Союзові свята, ювилеї та організаційні збори, які звичайно відбувають поодинокі відділи чи знова цілі округи, то в цьому напрямі наша організація не проявляла оживленого руху в 1946 році. Зокрема, як пригадаємо собі передвоєнні роки, коли то кожного року відбувались десятки окружних зборів та зборів і ювилеїв поодиноких відділів, то беручи це під увагу, 1946 рік був під цим оглядом майже мертвим, бо було всього тільки кілька окружних зборів. Я мав нагоду бути на таких зборах в Ютиці й Обори, Н. Й.; та в Филаделфії, Па. Крім цього, був я на першім повоєннім Зїзді Молоді в Бриджпорт, Конн.

Дотеперішня практика виказала, що різні Союзові свята, Союзові Дні, а зокрема, окружні збори приносили користь для організації. Вони були помічними в збільшуванні Союзових рядів новими членами, вони ширили Союзову ідею серед нашого загалу. Тому треба цю Союзову передвоєнну активність знова оживити. Бо мали ми кілька таких років, коли то в часі війни цеї активности не було можливим плекати, та тепер час уже знова догідний на того роду працю.

Культурна праця У. Н. Союзу.

На річнім засіданні головного уряду У. Н. Союзу в 1943 році, створено окремий комітет для кращого пропагування та ширення культурних цілей У. Н. Союзу. Від цього часу видано англійською мовою кілька цінних книжок, які зясовують всесторонно культурні й національні здобутки українського народу та його змагання до вільного життя та до своєї власної незалежної, демократичної держави. Цьогорічним вкладом в духову скарбницю американських українців являється книжка, під наголовком „Де Сторі оф Юкрейн", написана проф. Колюмбійського университету, Кларенсом А. Меннінгом. У цій книжці проф. Меннінг передає історію України в такий приступний спосіб, що її читається так, начеб якесь легке оповідання. Передає він, як зазначує, „трагічну історію цього великого народу, що засуджений терпіти вже близько тисячу літ всі можливі форми гнету та винародовлювання, які тільки людський ум міг придумати". Та не зважаючи на те, „нині імя України є знова на карті Европи. І воно там лишиться. Бо хоч український дух не є ще вільним, та він показав себе незнищеним у минулому і таким він остається і на будуче".

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА, Р. СЛОБОДЯНА.

Річний звіт з фінансів господарки організації був зладжений і проголошений у 52. числі „Свободи" з дня 5-го березня 1947 року.

ПРИХІД за 1946 рік виносив суму $1,413,358.19. На цю суму склалися ось такі позиції:

З місячних вкладок від членів		$996,805.89
Відсотки від моргеджів	$ 47,399.51	
Відсотки від бондів	171,407.44	
Відсотки від членських позичок	17,845.13	
Відсотки з банків	335.17	
Відсотки від нотів (векслів)	16.50	
Чинш з реальностей	70,813.46	
Разом з інвестицій		307,817.21
Продаж платничих книжечок і відзнак	$ 106.90	
Звороти позичок до народного фонду	172.17	
З продажі книжок Історія України, Гетьман Богдан і інші	1,500.61	
З переносу сирітських частей по померших членах	7,960.15	
Приходи друкарні і книгарні	88,031.21	
Звороти до фонду Згоди Братств	265.56	
Надвишка при виміні канадійської валюти	15.00	
Надвишка при продажі реальностей	4,719.40	
Заробок на бондах	5,911.13	
Піднесено вартість інвестицій в бондах	52.96	
Разом інші приходи		108,735.09
Разом прихід за 1946 рік		$1,413,358.19

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог	$252,232.96	
Виплати запомог з фонду запомогов.	26,345.00	
Виплати повної готівки за вивінувальне обезпечення	9,600.00	
Стипендії для української молоді і виплати на просвітні і культурні цілі	12,905.00	
Виплати з фонду сирітського	13,056.38	
Перенос за переписаних членів з молодечого департаменту до інших клас обезпечення	8,552.70	
Грошеві звороти	22,980.47	
Дивіденда членам виплачена чеками	81,256.96	
Дивіденда у звільненню членів від оплати місячних вкладок у класах 1, 2 і 3 молод. департ.	2,275.95	
Разом виплачено членам		429,205.42
Нагорода для відділових секретарів	$ 47,473.13	
Нагороди за нових членів	14,478.37	
Кошти подорожі організаторів	4,887.26	
Лікарі за нових членів	3,465.50	
Платня помічних сил	19,325.57	
Платня головного уряду	14,400.00	
Кошти подорожі і репрезентації	4,820.80	
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи	646.09	
Стейтовий податок за помічні сили	282.38	
Федеральний податок за помічні сили	501.84	
Чинш за офіси У.Н.С. у власнім домі	7,500.00	
Направи машин, вода і інші видатки	437.07	
Оголошення, друки і видавництва	12,619.18	
Видатки на пошту і телефон	2,217.45	
Відзнаки і платничі книжечки для членів	1,743.16	
„Свобода" і "Ukrainian Weekly"	54,000.00	
Кошти 21. звичайної конвенції	87,180.73	
Кошти правні	1,037.40	
Виплати на реальностях	51,882.00	
Актюар і зладження статистики для оцінки членських грамот	3,427.91	
Бонди головного уряду і помічних сил	581.25	
Доплачено до вкладок за членів Згоди Братств з їх спеціяльного фонду	3,106.17	
Виплати друкарні і книгарні	77,368.32	
Оплата за канадійські чеки	48.04	
Вкладки до доброчинних організацій	185.00	
Чинш за банкову скритку і обезпечення від грабунку	230.80	
Спортова акція	480.00	
Втрати при продажі реальностей	6,901.80	
З переносу на оцінку бондів	10.29	
Орниження вартости реальностей	6,000.00	
Обниження вартости бондів	2,467.75	
Обниження вартости машин у друкарні	1,075.83	
Разом інші виплати		430,781.09
Разом розхід за 1946 рік		$859,986.51

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З кінцем 31. грудня 1945 року було майна	$8,412,029.14
Прихід за 1946 рік	1,413,358.19
Разом	$9,825,387.33
Розхід за 1946 рік	859,986.51
Майно У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1946 року остається	$8,965,400.82

Порівнуючи минулий 1946 рік з попереднім 1945 роком, знайдемо, що в 1946 році зібрано місячними вкладками $49,137.54 більше та що одержано більше $22,711,78 у відсотках від бондів. Дальше, одержано з реальностей суму $70,813.46, а на цю суму склалися ось такі позиції: чинш з реальностей $67,671.50, звороти податків $1,521.95, звороти асекураційної премії $766.74, звороти втрат при продажі реальностей $753.27, і бонд від дженітора $100.00. Виплати на реальностях були такі: податок $23,880.14, опал $7,542.48, мальовання апартаментів і домів $4,691.25, направи і праці $4,613.06, платня дженіторів і податки $2,817.53, зворот чиншу при продажі реальностей $2,119.50, електрика $1,699.99, вода $1,483.34, колектор чиншу $1,321.77, чищення вікон, домів і дрібні направи $641.90, асекурація $612,37, дрібні видатки $285.67, і кошти правні $173.00; разом розхід $51,882.00. Зіставлення: прихід за 1946 рік $70,813.46, розхід $51,882.00, остало чистого приходу $18,931.46. З цьої суми перенесено на обниження вартости реальностей $5,500.00, а суму $13,431.46 ужито на заплату відсотків від інвестицій.

В 1946 році виплачено посмертних запомог на суму $55,609.13, менше ніж в 1945 році, виплачено запомог з фонду запомогового $4,685.00 більше ніж в 1945 році. Виплачено $6,940.76 більше нагороди відділовим секретарям як в попередному 1945 році. Підвишка у виплаті нагороди відділовим секретарям є тому, бо зібрано більшу суму місячними вкладками і підвищено нагороду до чотирьох відсотків від зібраної суми.

ЗІСТАВЛЕННЯ ФОНДІВ

старших членів і молодечого департаменту за 1946 рік.

Посмертний фонд нових родів обезпеч. збільшився	$541,043.98
Адміністраційний фонд збільшився	6,705.12
Запомоговий фонд збільшився	7,256.76
Резервовий фонд збільшився	553.13
Фонд обезпеки інвестицій і смертности збільшився	847.97
Посмертний фонд Молодечого Деп. збільшився	84,862.47
Разом	$641,269.43
Фонд конвенційний зменшився	$ 68,579.52
Фонд народний зменшився	6,878.91
Посмертний фонд старого роду обезп. зменшився	2,055.16
Сирітський фонд зменшився	3,291.72
Фонд Згоди Братств зменшився	2,445.80
Адміністраційний фонд Молод. Деп. зменшився	4,646.64
Разом	$87,897.75

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Шість фондів У. С. Союзу збільшилися	$641,269.43
Шість фондів У. Н. Союзу зменшилися	87,897.75
Загальний приріст у фондах	$553,371.68

Посмертні фонди на обезпеку членських грамот збільшилися на суму $624,404.42.

ВИПЛАТИ З АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ФОНДУ

старших членів і Молодечого Департаменту за 1946 рік.

Виплати друкарні і книгарні	$77,368.32
„Свобода" за орган і UKRAINIAN WEEKLY	54,000.00
Нагорода відділовим секретарям	47,473.13
Платня помічних сил	19,325.57
Платня головного уряду	12,900.00
Нагороди за нових членів	12,564.37
Чинш за офіси У. Н. Союзу у власнім домі	7,500.00
„Свобода" за праці і друки	6,207.32
Кошти подорожі організаторів	4,887.26
Лікарі за нових членів	3,265.50
Актюар за оцінку грамот і інші праці	2,982.25
Кошти головної контролі	2,862.06
Кошти подорожі і репрезентації	1,958.74
Нагорода предсідникам і касієрам за нових членів	1,914.00
Видатки канцелярійні на пошту	1,773.87
Відзнаки для членів	1,716.91
Спеціяльна винагорода трьох членів екзекутивного комітету	1,500.00
Перенос резерви за перепис. членів до інших кляс	1,128.97
Праці і друки	1,085.52
Обниження вартости машин у друкарні У. Н. С.	1,075.83
Федеральний і стейтовий податок за помічні сили	809.02
Дивіденда членам молод. департаменту в кл. 1-3	697.16
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи	646.09
Бонди головного уряду і помічних сил	581.25
Спортова акція	480.00
Книги для відділів і членів	456.00
Зладження статистики для оцінки грамот	445.66
Телефон	443.58
Кошти правні	387.40
Направи і винайм машин	256.51
Оголошення	256.40
Фотографічні знимки членських аплікацій	225.02
Головний лікар	200.00
Річні вкладки до доброчинних організацій	185.00
Чинш банкової скритки на вартісні папери	150.00
Оправа місячних і річних книг	107.30
Вода	80.25
Обезпечення від грабунку	56.00
Податок за канадійські чеки	39.79
Асекураційні журнали	31.91
Обниження вартости бондів (decreased by adjustment)	.50
Разом	$270,024.46

Виплати з конвенційного фонду.

Кошти 21. головної конвенції	$ 88,809.37

Виплати фонду обезпеки інвестицій і смертности.

Податок, вода, паливо, світло і інші виплати на реальностях інвестицій цього фонду	$ 1,246.92

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Виплати з адміністраційного фонду старших членів і молодечого департаменту	$270,024.46
Виплати конвенційного фонду	88,809.37
Виплати фонду обезпеки інвестицій і смертности	1,246.92
Разом	$360,080.75

Загальне зіставлення майна У. Н. Союзу.

З кінцем 31. грудня 1946 року остається майно організації	$8,965,400.82
З кінцем 31. грудня 1945 року було майна У. Н. Союзу	8,412,029.14
Приріст майна У. Н. Союзу за 1946 рік	$ 553,371.68

(Дальше буде).

Шукають своїх рідних

УВАГА! Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо в початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

6562. Гнат Михайла, Коцюк Михайла з с. Викоти, Самбір, від Гнатів Миколи.

6563. Князевич Катерини від Іваночко Михайла і Катрусі з с. Черneво, Мостиська.

6564. Кушнір Трохима Гордійович, Кравець Марії Минівна, Авраменко Петра Прохорович, Кравець Івана Арсентійович від Дядик Федора і Марії.

6565. Кінаш з с. Ястрибків, Рудки від Кінаш Нестора з с. Улашківці, Чортків.

6566. Стадник Пармона, Чернявський Прокопа з с. Пугачівка від Чернявська Наді.

6567. Готфрід Михайла з с. Брукенталь, Сокаль, від Яцик Каролини (Кравс).

6568. Іванюк Павла і Марії з Вижниці, Буковина, і с. Багни, Шпитка Михайла, Харук Миколи від о. Іванюк Онуфрія.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В листах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВВЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 4. травня, в салі парохіяльній, зараз по Сл. Божій. Просимо членів прийти на час і вирівнати свої довги. — Уряд Бр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 3-го травня, в годині 7:30 ввечір, в St. Boniface Hall, 435 Main St. Просимо всіх членів на збори. — І. Бурний, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЮТЬ

АНАСТАЗІЯ СМАРКУЦЬКА зо села Воля Романова пошукує свого брата **ІГНАЦА СМАРКУЦЬКИЙ**. Хто про нього знає, або він сам, нехай подасть його адресу:

JOHN NIDZIELSKI,
Box 166, Egypt, Pa.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 20. квітня 1947 року померла в молодім віці

МАРІЯ ДАНИЛЮК,
з роду Крапаник,

членкиця відділу 288 У. Н. Союзу в Бетлегем, Па.

Покійна роджена в Маганой Сиiті, Па. Полишила в смутку мужа, двоє дітей, трьох братів і чотири сестри.

Похорон відбувся з дому жалоби і укр. катол. церкви св. Йосафата при участи родини, знайомих і членів від. 288 У. Н. Союзу. Поховано Покійну на укр. катол. цвинтарі. — В. Їй П.!

В. Могилський, предс.

ТАРЗАН, ч. 1589. Всі врятовані, крім одної.

Вихилившися далеко вперед, крепкий Стренг вхопив кінець линви...

...і швидко обкрутив її довкола дерева.

Один по одним виповзли пігмеї в безпечне місце.

Коли вже огонь горів під ними, малпочоловік пригадав собі, що Анна ждала саме на дорозі, куди гнав огонь.